

کاهش مصرف بنزین، کلید بی‌نیازی از واردات تا پایان سال

کاهش سفرهای تابستانی، افزایش قیمت بنزین، کنترل بیشتر بر جایگاه‌های سوخت و جایگزینی بخشی از مصرف بنزین با سی‌ان‌جی، از جمله عواملی هستند که می‌توانند نیاز کشور به واردات بنزین را کاهش دهند. در کنار این عوامل، محدودیت افزایش ظرفیت پالایشگاهی نشان می‌دهد که برقراری تعادل میان تولید و مصرف، بیش از آنکه به توسعه ظرفیت تولید وابسته باشد، به روند مصرف سوخت ارتباط دارد.

حمید حسینی، سخنگوی اتحادیه اوپکس، در گفت‌وگو با تجارت‌نیوز درباره علل بی‌نیازی از واردات بنزین، سه عامل اصلی را مؤثر دانست و با بیان اینکه ورود به فصل پاییز و آغاز مدارس موجب کاهش سفرها می‌شود، خاطرنشان کرد که اوج مصرف بنزین معمولاً در شهریورماه است. به گفته وی، کاهش سفرهای تابستانی و تغییر الگوی رفت‌وآمد در فصل پاییز، یکی از دلایل افت مصرف بنزین به شمار می‌رود. حسینی با اشاره به تأثیر عوامل دیگر بر کاهش مصرف، افزایش قیمت بنزین و کنترل بیشتر بر جایگاه‌های سوخت را نیز از جمله مؤلفه‌های مؤثر در این روند ارزیابی کرد. بر این اساس، کاهش مصرف بنزین را می‌توان نتیجه هم‌زمان تغییرات فصلی، شرایط قیمتی و کنترل بیشتر بر عرضه این سوخت دانست؛ عواملی که در کنار یکدیگر می‌توانند فاصله میان میزان تولید و مصرف را کاهش دهند.

جایگزینی ۱۳ تا ۱۴ درصد از مصرف بنزین با سی‌ان‌جی

سخنگوی اتحادیه اوپکس با اشاره به نقش سوخت جایگزین در کاهش مصرف بنزین، افزود: حدود ۱۳ تا ۱۴ درصد از مصرف بنزین با گاز طبیعی فشرده یا سی‌ان‌جی جایگزین شده است. به گفته او، جدی شدن احتمال افزایش تدریجی قیمت بنزین موجب شد بخشی از افرادی که پیش‌تر تمایلی به استفاده از سی‌ان‌جی نداشتند، به سمت مصرف این سوخت حرکت کنند.

حسینی خاطرنشان کرد که با پیوستن این گروه از مصرف‌کنندگان به جمع استفاده‌کنندگان سی‌ان‌جی، بخشی از کسری مصرف بنزین از طریق این سوخت جبران شده است. این موضوع نشان می‌دهد که تغییر سوخت مصرفی خودروها می‌تواند در کنار سایر عوامل، در کاهش تقاضای بنزین نقش داشته باشد.

وی با اشاره به اهمیت خودروهای عمومی در مدیریت مصرف سوخت، تأکید کرد که میزان تأثیرگذاری جایگزینی سی‌ان‌جی به حجم مصرف بنزین خودروها بستگی دارد. به بیان دیگر، تغییر سوخت خودروهایی که روزانه ۴ یا ۵ لیتر بنزین مصرف می‌کنند، در مقایسه با خودروهای پر مصرف، تأثیر چندانی بر مجموع مصرف نخواهد داشت؛ اما جایگزینی سوخت در خودروهای عمومی با مصرف روزانه بالا می‌تواند نتیجه متفاوتی به همراه داشته باشد.

حسینی با بیان اینکه خودروهای عمومی مصرف‌کننده روزانه دست کم ۳۰ لیتر بنزین اهمیت بیشتری در این زمینه دارند، افزود: اگر خودروی عمومی که روزانه حدود ۱۰۰ کیلومتر مسیر می‌پیماید، به استفاده از سی‌ان‌جی روی بیاورد، تأثیر قابل‌توجهی بر کاهش مصرف بنزین خواهد داشت. از این رو، گسترش استفاده از سی‌ان‌جی در خودروهای پر مصرف عمومی می‌تواند سهم بیشتری در جایگزینی بنزین داشته باشد.

حمایت از سی‌ان‌جی و پیش‌بینی بی‌نیازی از واردات تا پایان سال

حسینی با اشاره به برآورد دولت درباره وضعیت تأمین بنزین تا پایان سال، اظهار کرد: پیش‌بینی دولت، برابری میزان تولید با مصرف و بی‌نیازی از واردات بنزین است. به گفته او، کاهش مصرف در فصل زمستان، در کنار ادامه حمایت دولت از سی‌ان‌جی، می‌تواند به تحقق این برآورد کمک کند. وی افزود: دولت همچنان از مصرف سی‌ان‌جی حمایت می‌کند، تجهیزات موردنیاز را به‌صورت رایگان نصب می‌کند و خودروهای عمومی را به استفاده از این سوخت تشویق می‌کند. این اقدامات در کنار تغییرات فصلی مصرف و افزایش تمایل بخشی از مردم به استفاده از سوخت جایگزین، از جمله عواملی هستند که در پیش‌بینی وضعیت بنزین تا پایان سال مورد توجه قرار دارند.

بر اساس این ارزیابی، کاهش تقاضا در ماه‌های سرد سال و جایگزینی بخشی از مصرف بنزین با سی‌ان‌جی می‌تواند به نزدیک شدن میزان تولید و مصرف کمک کند. با این حال، تحقق این پیش‌بینی به ادامه روند کاهش مصرف و تأثیرگذاری عوامل یادشده وابسته است.

ظرفیت پالایشگاهی در بالاترین سطح؛ سهم اندک کاهش صادرات

سخنگوی اتحادیه اوپکس در پاسخ به این پرسش که آیا بی‌نیازی از واردات بنزین حاصل اختصاص سهم بیشتری از نفت تولیدی کشور به پالایشگاه‌ها و کاهش صادرات بوده است، تصریح کرد: پالایشگاه‌های کشور مدت‌هاست با حداکثر ظرفیت فعالیت می‌کنند و امکان افزایش بیشتر تولید از این مسیر وجود ندارد.

حسینی با اشاره به اینکه از کل ظرفیت پالایشی کشور استفاده می‌شود، افزود: پالایشگاه جدیدی نیز به خط تولید اضافه نشده است و واحدهای موجود همواره با ظرفیت کامل فعالیت کرده‌اند. بر همین اساس، افزایش عمده ظرفیت پالایشگاهی در دوره مورد اشاره، عامل اصلی تغییر وضعیت واردات بنزین محسوب نمی‌شود.

وی با بیان اینکه کاهش صادرات و اختصاص احتمالی سهم بیشتری از نفت تولیدی به صنعت پالایش نمی‌تواند سهم قابل‌توجهی در بی‌نیازی از واردات داشته باشد، خاطرنشان کرد: اگر چنین تغییری نیز تأثیری نداشته باشد، این اثر بسیار اندک خواهد بود.

در نهایت، برآورد بی‌نیازی از واردات بنزین تا پایان سال بر مجموعه‌ای از عوامل متمرکز است که مهم‌ترین آنها کاهش مصرف، افت سفرها در فصل پاییز، افزایش قیمت، کنترل بیشتر بر جایگاه‌ها و جایگزینی بخشی از بنزین با سی‌ان‌جی است. در مقابل، محدود بودن امکان افزایش ظرفیت پالایشگاهی نشان می‌دهد که در شرایط فعلی، کاهش تقاضا و تغییر الگوی مصرف نقش پررنگ‌تری در برقراری تعادل میان تولید و مصرف بنزین دارند.

شهاب صفایی
editor@smtnews.ir

چراغ روشن شده، اما سایه کمبود گاز همچنان بر سر تولید سنگینی می‌کند

مهم‌ترین درخواست تولیدکنندگان از دولت این است که این ذهنیت را کنار بگذارد که صنعت باید نخستین بخشی باشد که با قطع گاز مواجه می‌شود

منبع

منبع از آزمون زمستانی صنایع پس از رفع محدودیت‌های تابستان گزارش می‌دهد

تولید میان دو فصل ناترازی

زمستان در راه است و دغدغه انرژی پابرجا

خبر رفع محدودیت تأمین برق صنایع، پس از ماه‌ها نگرانی از خاموشی و اختلال در خطوط تولید، نفسی تازه به واحدهای صنعتی بخشید؛ اما این خیر خوش، همه نگرانی‌های تولیدکنندگان را برطرف نمی‌کند. سخنگوی صنعت برق اعلام کرده که برق تحویلی به صنایع در ماه‌های گرم امسال نسبت به سال گذشته ۱۱ درصد افزایش یافته و محدودیت‌های تأمین برق به‌طور کامل برداشته شده است. باین‌حال، درست در زمانی که کارخانه‌ها می‌خواهند از فرصت تازه برای جبران تولید ازدست‌رفته استفاده کنند، مسئله تأمین گاز و احتمال محدودیت‌های زمستانی دوباره به کانون نگرانی‌ها بازگشته است. آیا برق بدون محدودیت می‌تواند تضمین‌کننده استمرار تولید باشد، وقتی تأمین سوخت نیروگاه‌ها و گاز موردنیاز صنایع همچنان با عدم قطعیت روبه‌رو است؟ ناترازی انرژی چه بر سر هزینه تولید، اشتغال، قیمت کالاها و قدرت رقابت بنگاه‌ها می‌آورد؟ **منبع** در این گزارش به بررسی این موضوع پرداخته که در ادامه می‌خوانید.

تولید؛ از محدودیت‌های تابستانی تا نگرانی‌های زمستانی

کند. این وضعیت برای بنگاه‌هایی که با حاشیه سود محدود فعالیت می‌کنند، اهمیت بیشتری دارد، زیرا افزایش هزینه‌های جانبی می‌تواند سودآوری آنها را کاهش دهد. اکنون با رفع محدودیت برق، فرصت بیشتری برای استفاده از ظرفیت تولید فراهم شده است، اما نزدیک‌شدن فصل سرد، مسئله گاز را به یکی از نگرانی‌های اصلی تبدیل می‌کند. در زمستان، افزایش مصرف خانگی می‌تواند فشار بیشتری بر شبکه گاز وارد کند و ضرورت مدیریت عرضه میان بخش‌های مختلف را افزایش دهد. در چنین شرایطی، صنایع ممکن است با محدودیت‌هایی مواجه شوند که میزان و زمان اجرای آنها بر اساس وضعیت شبکه و تصمیم‌های اجرایی تعیین می‌شود. در همین زمینه، رئیس خانه صنعت خراسان رضوی در ۳۰ مهر از احتمال اعمال محدودیت گاز از ۱۹ آبان خبر داده بود و درباره ضرورت آمادگی واحدهای تولیدی برای مواجهه با این وضعیت هشدار داد. این خبر بیانگر احتمال محدودیت بود و نباید آن را به‌معنای اجرای قطعی برنامه‌ای یکسان برای همه صنایع دانست. باین‌حال، همین احتمال می‌تواند بر تصمیم‌های تولیدکنندگان درباره میزان تولید، تهیه مواد اولیه و تنظیم برنامه کاری اثر بگذارد.

هزینه پنهان ناترازی برای کارخانه‌ها

پیامدهای ناترازی انرژی تنها به توقف خط تولید محدود نمی‌شود. زمانی که کارخانه‌ای نتواند از استمرار تأمین برق یا گاز اطمینان داشته باشد، برنامه‌ریزی برای تحویل سفارش‌ها و استفاده از ظرفیت تجهیزات دشوارتر می‌شود. تأخیر در تولید ممکن است به افزایش هزینه‌های انبارداری، تغییر زمان حمل‌ونقل، برهم‌خوردن برنامه تأمین مواد اولیه و کاهش اعتماد مشتریان بینجامد. در مواردی نیز بنگاه برای جبران عقب‌ماندگی خود ناچار می‌شود فعالیت را در ساعات نامتعارف افزایش دهد؛ اقدامی که می‌تواند هزینه نیروی

چند سالی است که برای بسیاری از واحدهای صنعتی، تأمین انرژی به یکی از متغیرهای تعیین‌کننده در برنامه‌ریزی تولید تبدیل شده؛ متغیری که می‌توانست زمان فعالیت خطوط تولید، میزان محصول نهایی و هزینه تمام‌شده را تغییر دهد. در ماه‌های گرم سال، محدودیت برق بخشی از ظرفیت تولید صنایع را تحت فشار قرار می‌دهد و با نزدیک‌شدن فصل سرد، نگرانی از وضعیت تأمین گاز دوباره مطرح می‌شود. امسال هم به همین نحو گذشت و به این ترتیب، هرچند رفع محدودیت برق خبر امیدوارکننده‌ای برای تولیدکنندگان به‌شمار می‌رود، مسئله دسترسی پایدار به انرژی همچنان به قوت خود باقی است.

چهارم آبان، سخنگوی صنعت برق از رفع کامل محدودیت تأمین برق صنایع خبر داد و اعلام کرد میزان برق تحویلی به صنایع در ماه‌های گرم امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۱ درصد افزایش داشته است. این خبر می‌تواند فرصتی برای واحدهای تولیدی فراهم کند تا بخشی از عقب‌ماندگی‌های احتمالی خود را جبران کنند، برنامه فعالیت خطوط را منظم‌تر پیش ببرند و از ظرفیت تجهیزات موجود استفاده بیشتری داشته باشند. باین‌حال، بهبود دسترسی به برق به‌تنهایی به معنای رفع تمام موانع تولید نیست؛ زیرا فعالیت بسیاری از کارخانه‌ها به تأمین هم‌زمان و مستمر چند نوع انرژی وابسته است.

محدودیت برق در ماه‌های گرم سال، برای واحدهایی که امکان انتقال فعالیت به ساعات دیگر را نداشتند، می‌توانست به کاهش ساعات کار یا تغییر برنامه تولید منجر شود. در برخی فرایندها، توقف تجهیزات و راه‌اندازی مجدد آنها نیز هزینه‌بر است و صرفاً با جبران ساعات خاموشی نمی‌توان تمام آثار اختلال را برطرف کرد. از سوی دیگر، تغییر برنامه تولید ممکن است هماهنگی میان تأمین مواد اولیه، فعالیت خطوط، انبارداری و تحویل سفارش‌ها را دشوارتر

مجتبی رضوی، فعال و کارشناس حوزه صنعت و نایب‌رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت ایران، درباره کمبود گاز و تأثیر آن بر وضعیت تولید در ماه‌های آینده به **منبع** گفت: کشور حتی پیش از وقوع جنگ نیز با کمبود ساختاری گاز مواجه بود؛ مشکلی که هر سال به‌ویژه در استان‌های شمالی و مشخصاً مازندران خود را نشان می‌داد. مازندران به‌نوعی در انتهای مسیر تأمین گاز قرار دارد و پس از قطع واردات گاز از ترکمنستان، تأمین گاز در این استان با دشواری بیشتری روبه‌رو شد.

رضوی افزود: این وضعیت از گذشته وجود داشت، اما پس از آسیب‌دیدن بخشی از زیرساخت‌های کشور، شدت کمبود گاز به شکل چشمگیری افزایش یافت. هرچند با تلاش مجموعه‌های مرتبط بخشی از این کمبود جبران شده، اما برآوردهای مطرح‌شده از ادامه کسری قابل‌توجه گاز حکایت دارد. به گفته او، کشور با حدود ۳۰ درصد کمبود گاز مواجه است؛ مسئله‌ای که می‌تواند در ماه‌های سرد سال فشار بیشتری بر بخش تولید وارد کند.

صنعت؛ نخستین قربانی محدودیت گاز

نایب‌رئیس خانه صمت ایران با اشاره به مشکلات ساختاری مدیریت شبکه گاز خاطرنشان کرد: کشور با نوعی سوءمدیریت تاریخی در زمینه توسعه شبکه گاز و گسترش آن به نقاط غیرضروری مواجه بوده و متأسفانه صنعت هر سال نخستین بخشی است که با محدودیت گاز روبه‌رو می‌شود. امسال نیز این وضعیت تکرار شده و شرکت‌های گاز در برخی استان‌ها با ارسال نامه‌هایی به واحدهای صنعتی اعلام کرده‌اند که در شرایط کمبود، تعهدی برای تأمین گاز آنها در زمستان وجود ندارد.

رضوی ادامه داد: در سال‌های گذشته، واحدهای صنعتی گاهی به دلیل محدودیت گاز حدود ۱۰ روز در سال تعطیل می‌شدند، اما حتی در همان دوره نیز سوخت جایگزین به میزان کافی در اختیار تولیدکنندگان قرار نمی‌گرفت. اکنون نگرانی اصلی این است که مدت محدودیت‌ها به‌طور چشمگیری افزایش پیدا کند و حتی در برخی موارد به چند ماه برسد. چنین شرایطی می‌تواند برنامه تولید، تعهدات تحویل سفارش‌ها و وضعیت مالی بنگاه‌ها را با دشواری جدی مواجه کند. این فعال حوزه صنعت با اشاره به احتمال کمبود سوخت نیروگاه‌ها افزود: اگر تأمین گاز نیروگاه‌ها نیز با مشکل روبه‌رو شود، ممکن است بخشی از سوخت‌های جایگزین برای تولید برق به این بخش اختصاص پیدا کند. در نتیجه، نمی‌توان با اطمینان فرض کرد که سوخت جایگزین موردنیاز صنایع در زمان محدودیت گاز در دسترس خواهد بود. به این ترتیب، نگرانی تولیدکنندگان تنها به قطع گاز محدود نمی‌شود، بلکه احتمال دشواری در تأمین سایر منابع انرژی نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

مناسب‌تری برخوردارند. به اعتقاد او، آسیب‌پذیری بیشتر این مناطق باید در تعیین سهم سوخت جایگزین و تصمیم‌های مربوط به مدیریت محدودیت‌ها مورد توجه قرار گیرد. این فعال حوزه صنعت با اشاره به پیامدهای توقف تولید ادامه داد: اگر گاز یک واحد صنعتی به‌صورت ناگهانی قطع شود و سوخت جایگزین مناسبی در اختیار آن نباشد، ممکن است کارخانه برای سه یا چهار ماه تعطیل بماند. باین‌حال، تعطیلی به معنای متوقف‌شدن تعهدات مالی نیست؛ زیرا واحد تولیدی همچنان باید حقوق کارگران را پرداخت کند، حق بیمه بپردازد، اقساط بانکی را تسویه کند و سایر هزینه‌های جاری را نیز بپذیرد. رضوی خاطرنشان کرد: چنین وضعیتی می‌تواند یک دومینوی اقتصادی ایجاد کند که آثار آن از خود کارخانه فراتر برود و پرداخت تسهیلات بانکی، مالیات، حق بیمه و تعهدات بنگاه را نیز تحت‌تأثیر قرار دهد. بنابراین، مسئله صرفاً کاهش تولید در یک بازه زمانی نیست، بلکه احتمال تضعیف توان مالی واحدها و دشوارترشدن بازگشت آنها به چرخه تولید نیز وجود دارد. وی با اشاره به نامشخص‌بودن زمان دقیق آغاز محدودیت‌ها تأکید کرد: اعلام رسمی و قطعی درباره زمان اجرای محدودیت گاز صنایع وجود ندارد، اما برخی خبرها از احتمال آغاز این محدودیت‌ها در مهر یا آبان حکایت داشته‌اند. ازاین‌رو، ضروری است تصمیم‌های مربوط به تأمین انرژی با اطلاع‌رسانی شفاف، برنامه‌ریزی زودهنگام و توجه به شرایط متفاوت صنایع همراه باشد تا هزینه ناترازی گاز بیش از گذشته بر دوش تولیدکنندگان قرار نگیرد.

سخن پایانی

باقی نمی‌ماند؛ تأخیر در تحویل کالا، افزایش هزینه تمام‌شده، فشار بر نقدینگی بنگاه‌ها و احتمال انتقال بخشی از هزینه‌ها به مصرف‌کننده، از پیامدهای قابل انتظار اختلال پایدار در تأمین انرژی است. راه عبور از این چرخه، اعلام خبرهای مقطعی نیست؛ بلکه ایجاد اطمینان برای تولیدکننده است. شفافیت در برنامه محدودیت‌ها، اطلاع‌رسانی به‌موقع، اولویت‌بندی روشن، تأمین سوخت جایگزین برای واحدهای واجد شرایط و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های انرژی باید در کنار مدیریت مصرف دنبال شوند. صنعت زمانی از خبر خوب برق بهره واقعی می‌برد که گاز، برق و برنامه تولید در یک مسیر قابل پیش‌بینی قرار بگیرند. در غیر این صورت، چراغ کارخانه روشن است، اما آینده خط تولید همچنان در انتظار تصمیم بعدی شبکه انرژی می‌ماند.